

Uitspraak Geschillencommissie Kifid nr. 2024-0230

(mr. dr. ing. A.J. Verdaas, voorzitter en mr. Y.A. Gottenbos, secretaris)

Datum uitspraak	15 maart 2024
Klacht van	De consument
Tegen	Coöperatieve Rabobank U.A., gevestigd te Amsterdam, verder te noemen de bank
Aard uitspraak	Bindend advies
Uitkomst	Vordering afgewezen
Bijlage	Relevante bepalingen uit wet- en regelgeving

Samenvatting

Verzoek tot ontslag uit de hoofdelijke aansprakelijkheid. De bank heeft het verzoek van de consument om hem te ontslaan uit de hoofdelijke aansprakelijkheid afgewezen. De consument stelt dat de bank dit niet mocht doen en vordert dat de bank alsnog instemt met het verzoek. De commissie is van oordeel dat de bank het verzoek mocht afwijzen. De afwijzing is naar maatstaven van redelijkheid en billijkheid niet onaanvaardbaar.

1. Procedure

- 1.1 De behandelend commissie, verder te noemen de commissie, beslist op basis van het reglement en op basis van de door partijen aan Kifid ingestuurde documenten inclusief bijlagen. Het gaat om: 1) het klachtformulier van de consument; 2) het verweerschrift van de bank; 3) de repliek van de consument; 4) de dupliek van de bank.
- 1.2 De commissie is van oordeel dat het niet nodig is de zaak mondeling te behandelen. De zaak wordt daarom op grond van de stukken beslist.
- 1.3 De consument en de bank hebben gekozen voor een bindend advies. Dit betekent dat partijen elkaar aan de uitspraak kunnen houden.

2. Het geschil

Wat is er gebeurd?

- 2.1 De consument heeft in 2009 samen met zijn (inmiddels ex-)partner (hierna: ex-partner) een (aflossingsvrije) hypothecaire geldlening afgesloten bij de bank ter financiering van een woning. Zowel de consument als zijn ex-partner zijn hoofdelijk aansprakelijk voor de geldlening.
- 2.2 In 2014 zijn de consument en de ex-partner uit elkaar gegaan. De consument en de ex-partner hebben daarbij onderling afgesproken dat de woning aan de ex-partner wordt toebedeeld en dat de ex-partner de hypothecaire geldlening op zich neemt.

- 2.3 In april 2017 heeft de bank een verzoek van de consument om hem uit de hoofdelijke aansprakelijkheid te ontslaan afgewezen. De bank heeft hiervoor als redenen gegeven dat er niet (substantieel) op de hypothecaire geldlening was afgelost en dat er onzekerheid was over de betaalcapaciteit van de ex-partner.
- 2.4 Daarna is er meermaals contact geweest tussen de consument, de ex-partner en de bank over ontslag uit de hoofdelijke aansprakelijkheid. In februari 2020 heeft de consument zijn onvrede geuit richting de bank over de weigering van de bank om hem te ontslaan uit de hoofdelijke aansprakelijkheid. De bank heeft als reactie hierop aangegeven dat zij opnieuw zal beoordelen of de consument ontslagen kan worden uit de hoofdelijke aansprakelijkheid. De bank heeft vervolgens in 2021 en 2022 contact gehad met de ex-partner om te beoordelen of ontslag van de consument uit de hoofdelijke aansprakelijkheid mogelijk was.
- 2.5 Bij e-mailbericht van 3 mei 2023 heeft de consument de bank verzocht om hem te informeren over de stand van zaken ten aanzien van zijn verzoek om hem te ontslaan uit de hoofdelijke aansprakelijkheid. Vervolgens hebben de consument, de ex-partner en de bank afgesproken om in gesprek te gaan op een kantoor van de bank over het verzoek van de consument. Dit gesprek heeft op 1 juni 2023 plaatsgevonden. Naar aanleiding van het gesprek heeft de bank per e-mailbericht van 6 juni 2023 laten weten dat zij de consument niet ontslaat uit de hoofdelijke aansprakelijkheid. In dat bericht staat:

“Inkomen uit onderneming: We hebben besproken dat mevrouw reeds de benodigde stukken heeft aangeleverd voor de zakelijke afdeling voor het beoordelen van een inkomensverklaring onderneming. Deze beoordeling hebben zij inmiddels voltooid met de volgende conclusie: Er kan geen inkomensverklaring ondernemer worden opgesteld op basis van de cijfers in de aangeleverde stukken. Mevrouw [...] wordt in een aparte e-mail ingelicht over de redenen hiervan.

De beoordeling voor het ontslag uit de hoofdelijke aansprakelijkheid van meneer [naam consument] kan hierdoor niet worden getoetst en daarom wijs ik de financieringsaanvraag op dit toets moment af. De tenaamstelling en hoofdelijke aansprakelijkheid zal niet worden aangepast. Mocht u in de toekomst een nieuwe financiering aanvragen wordt deze getoetst op basis van het dan geldende beleid en acceptatieregels van de Rabobank.”

- 2.6 Op 16 juli 2023 heeft de consument een klacht ingediend bij de bank. Deze klacht is op 24 augustus 2023 afgewezen door de klachtenafdeling van de bank.

De klacht en vordering

- 2.7 De consument vordert dat de bank wordt geboden om medewerking te verlenen aan het ontslag van hoofdelijke aansprakelijkheid voor de hypothecaire geldlening van de consument. De consument voert hiertoe het volgende aan.

- 2.8 Zijn ex-partner voldoet al negen jaar volledig aan alle verplichtingen die voortvloeien uit de hypothecaire geldlening. Hieruit volgt dat de ex-partner voldoende financiële draagkracht heeft om de hypothecaire geldlening alleen op haar naam voort te zetten. De bank heeft de financiële situatie van zijn ex-partner beoordeeld op basis van cijfers van de onderneming van de ex-partner in coronatijd. Daarnaast lijkt de bank niet of onvoldoende rekening te hebben gehouden met de financiële toekomst van de ex-partner. Over twee jaar bereikt de ex-partner de AOW-leeftijd. De marktwaarde van de woning is vele malen hoger dan de hypotheekschuld.
- 2.9 De bank houdt te halsstarrig vast aan regels. Zij zou soepelere acceptatieregels, zoals de zogenoemde explain regeling, moeten toepassen. De bank gaat voorbij aan de door de Autoriteit Financiële Markten (hierna: AFM) uitgedragen regel dat in geval van een relatiebreuk soepelere acceptatieregels mogen worden toegepast. De consument wijst in dit kader op een antwoord van de voormalig Minister van Financiën op Kamervragen¹ waarin het volgende staat:
- “In 2013 heeft de AFM verduidelijkt hoe kredietverstrekkers kunnen omgaan met de hypotheekregels bij een relatiebreuk. In het geval van echtscheiding kunnen kredietverstrekkers via maatwerk de ruimte benutten die de wet biedt, bijvoorbeeld voor de overblijvende partner te toetsen op werkelijke woonlasten in plaats van de wettelijke inkomensregels.”*
- 2.10 De bank heeft de consument laten weten dat de explain regeling nagenoeg is afgeschaft. Dat mag geen argument zijn om de explain regeling in dit geval niet toe te passen aangezien de consument eerder herhaaldelijk heeft verzocht om ontslag uit de hoofdelijke aansprakelijkheid.
- 2.11 De consument klaagt zich er verder over dat de bank hem gedurende lange periodes niet heeft geïnformeerd over de stand van zaken met betrekking tot zijn verzoek. Zo kreeg de consument vanaf 2020 tot juni 2023 alleen op eigen initiatief enige informatie.
- 2.12 De consument voert ook aan dat er bij hem niet veel te halen valt voor de bank. De bank heeft dan ook nauwelijks iets te winnen met de weigering om hem te ontslaan uit de hoofdelijke aansprakelijkheid. Ook lijkt het erop dat de bank de consument verantwoordelijk wil houden voor de zakelijke beslommeringen van zijn ex-partner. De weigering van de bank bezorgt hem al jaren stress en ergernis.

Het verweer

- 2.13 De bank heeft verweer gevoerd tegen de stellingen van de consument. Voor zover relevant zal de commissie bij de beoordeling daarop ingaan.

¹ Aangangsel Handelingen II 2018/19, nr. 437.

3. De beoordeling

- 3.1 Aan de commissie ligt de vraag voor of de bank medewerking moet verlenen aan het ontslag uit de hoofdelijke aansprakelijkheid van de consument. De commissie komt tot het oordeel dat de bank dat niet hoeft te doen en licht dat hierna toe.
- 3.2 De commissie stelt voorop dat de consument en zijn ex-partner op grond van de afspraken die zij met de bank hebben gemaakt beiden hoofdelijk aansprakelijk zijn voor de hypothecaire geldlening. Ontslag uit de hoofdelijke aansprakelijkheid van een van de schuldenaren is een wijziging van de bestaande geldleningsovereenkomst. Voor een dergelijke wijziging is instemming van alle contractspartijen nodig. De bank is in beginsel niet verplicht die instemming te verlenen. De bank mag weigeren om ontslag uit de hoofdelijke aansprakelijkheid te verlenen, tenzij dat in de gegeven omstandigheden naar maatstaven van redelijkheid en billijkheid onaanvaardbaar is (zie artikel 6:248 lid 2 BW).²
- 3.3 De bank heeft als volgt toegelicht waarom zij weigert om de consument te ontslaan uit de hoofdelijke aansprakelijkheid. De bank moet op grond van artikel 4:34 van de Wet op het Financieel toezicht waken voor overkreditering en zij mag in verband daarmee geen onverantwoorde hypothecaire geldleningen verstrekken. De cijfers van de onderneming van de ex-partner van de consument zijn dusdanig dat geen inkomensverklaring kan worden afgegeven. Een inkomensverklaring betreft een verklaring die wordt opgesteld aan de hand van een analyse van de cijfers van een onderneming wanneer een financieringsaanvraag wordt gedaan door een ondernemer. De uitkomst van de analyse resulteert in een toetsingsinkomen waarmee vervolgens wordt gerekend bij een financieringsaanvraag. Indien geen inkomensverklaring kan worden afgegeven, dan is er sprake van een situatie waarin niet kan worden geconcludeerd dat er een vast en bestendig inkomen is. Van een vast en bestendig inkomen van de ex-partner van de consument is dus geen sprake. De bank mag daarom de hypothecaire geldlening waarvoor de consument nog hoofdelijk aansprakelijk is, niet aan alleen de ex-partner verstrekken. Dat heeft tot gevolg dat de consument niet uit de hoofdelijke aansprakelijkheid kan worden ontslagen. Mogelijk is de situatie anders op het moment dat de ex-partner een AOW-uitkering heeft. Dat zal echter te zijner tijd moeten worden beoordeeld, aldus de bank.
- 3.4 De commissie is van oordeel dat de bank hiermee voldoende gemotiveerd heeft aangevoerd dat zij belang heeft bij het handhaven van de hoofdelijke aansprakelijkheid van de consument. Het ontslag uit hoofdelijke aansprakelijkheid heeft tot gevolg dat de bank zich alleen nog op de ex-partner kan verhalen. Daarbij mag de bank geen onverantwoorde hypothecaire geldleningen verstrekken. De bank heeft daarom onderzocht of de ex-partner de hypothecaire lasten alleen kan (blijven) dragen. De bank is echter tot de conclusie gekomen dat van een vast en bestendig inkomen van de ex-partner geen sprake is.

² Zie onder meer GC Kifid nrs 2022-0041; 2020-826; 2020-378 en 2020-562.

Een dergelijke beoordeling van het inkomen van de ex-partner valt binnen de beleidsvrijheid van de bank. Dat de bank de waarde van de woning niet of minder relevant vindt, acht de commissie niet onaanvaardbaar. Met de waarde van de woning kunnen de hypotheeklasten immers niet betaald worden. Daarnaast merkt de commissie op dat de omstandigheid dat de ex-partner tot op heden aan haar betalingsverplichtingen heeft voldaan, op zichzelf niet betekent dat deze verplichtingen voor de ex-partner verantwoord zijn. Dat de ex-partner aan haar betalingsverplichtingen voldoet biedt namelijk geen garantie voor de toekomst.

3.5 De consument heeft gesteld dat de bank ten onrechte voorbijgaat aan de door de Autoriteit Financiële Markten uitgedragen regel dat in geval van een relatiebreuk soepelere acceptatieregels mogen worden toegepast. De commissie begrijpt dat de consument doelt op het hiervoor aangehaalde antwoord op Kamervragen, waarin naar een nieuwsbrief van de AFM van oktober 2013 wordt verwezen. Een antwoord op Kamervragen of een nieuwsbrief van de AFM betreft geen dwingendrechtelijk voorschrift waarop de consument zich jegens de bank kan beroepen. In het antwoord op de Kamervragen staat bovendien dat in het geval van een relatiebreuk maatwerk kan worden geboden binnen de ruimte die de wet biedt. Aan het wettelijke verbod op overkreditering (artikel 4:34 Wet op het financieel toezicht) doet dit antwoord of een nieuwsbrief van de AFM dus niets af. Zo een antwoord of nieuwsbrief kan ook niets afdoen aan zo een dwingend wettelijk voorschrift. Bovendien heeft de AFM meer recent aangegeven van de financiële sector te verwachten dat zij scherp is op het voorkomen van overkreditering.³ Het is daarbij nog steeds aan de bank om, rekening houdend met alle omstandigheden, een adequate afweging te maken.⁴ De commissie ziet in deze zaak geen zwaarwegende omstandigheden op grond waarvan de bank kan worden verplicht om soepelere acceptatieregels toe te passen.

3.6 Tegenover het belang van de bank staat het belang van de consument om uit de hoofdelijke aansprakelijkheid te worden ontslagen. De commissie heeft er begrip voor dat de consument niet langer aansprakelijk wil zijn voor de hypothecaire geldlening die hij met zijn ex-partner heeft afgesloten. Het is de commissie echter niet gebleken dat de consument een zodanig zwaarwegend belang heeft dat de weigering van de bank om ontslag uit de hoofdelijke aansprakelijkheid te verlenen, naar maatstaven van redelijkheid en billijkheid onaanvaardbaar is.

Conclusie

3.7 Gelet op het voorgaande oordeelt de commissie dat de bank niet verplicht is om de ex-partner te ontslaan uit de hoofdelijke aansprakelijkheid voor de hypothecaire geldlening. De vordering wordt afgewezen.

³ Sectorbrief AFM over acceptatiebeleid hypotheek van 25 juli 2022, te raadplegen via www.afm.nl/nl-nl/sector/actueel/2022/juli/sectorbrief-acceptatiebeleid.

⁴ Zie GC Kifid nrs 2022-0780; 2020-580; 2018-230.

4. De beslissing

De commissie wijst de vordering af.

Deze uitspraak is bindend. Of u tegen deze uitspraak beroep kunt instellen, kunt u nalezen in regel 7 van het Reglement Commissie van Beroep Kifid – vanaf 1 oktober 2023, te vinden op de website www.kifid.nl/reglementen-en-statuten. In regel 18.1 van dat reglement is bepaald dat beroep kan worden ingesteld tot 6 weken na de dag van deze uitspraak. Meer informatie over het instellen van beroep kunt u vinden op de website www.kifid.nl/in-beroep-gaan-bij-kifid.

Binnen 2 weken na verzending van de uitspraak kunt u schriftelijk verzoeken een overduidelijke vergissing in de uitspraak zoals een schrijffout, een verkeerde naam/datum of een rekenfout te herstellen. De beslissing in de uitspraak kan hiermee niet ter discussie worden gesteld. Ook kunt u binnen 2 weken na verzending van de uitspraak schriftelijk verzoeken de uitspraak aan te vullen als u vindt dat niet op alle onderdelen van uw vordering is beslist. Dit ziet niet op de situatie waarin u meent dat de Geschillencommissie Kifid niet op al uw argumenten is ingegaan. Meer informatie hierover staat onder vraag 58 en 59 van het Reglement Geschillencommissie Kifid – vanaf 1 april 2022, te vinden op de website www.kifid.nl/reglementen-en-statuten.

Contactgegevens Klachteninstituut financiële dienstverlening

Telefoonnummer: 070 - 333 8 999

Website: www.kifid.nl

Bijlage - Relevante bepalingen uit wet- en regelgeving

Burgerlijk Wetboek 6

Artikel 248

1. Een overeenkomst heeft niet alleen de door partijen overeengekomen, maar ook die welke, naar de aard van de overeenkomst, uit de wet, de gewoonte of de eisen van redelijkheid en billijkheid voortvloeien.
2. Een tussen partijen als gevolg van de overeenkomst geldende regel is niet van toepassing, voor zover dit in de gegeven omstandigheden naar maatstaven van redelijkheid en billijkheid onaanvaardbaar